

အခန်း ၄ ကျန်းမာရေးကောင်းစေရန်အစာစားခြင်း

အမျိုးသမီးများသည်နေ့စဉ်ဆောင်တာများကိုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန်၊ နာမကျန်းမှုများကို ကာကွယ်ရန်၊ အန္တရာယ်ကင်းစွာနှင့် ကျန်းမာစွာသားဖွားနိုင်ရန်၊ ကောင်းမွန်သောအစားအစာများလိုအပ်သည်။ သို့သော်လည်းကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးတွင်အမျိုးသမီးများသည်အာဟာရချို့တဲ့မှုကိုအခြားသောကျန်းမာရေး ပြဿနာများထက်ပို၍ခံစားကြရသည်။ ထို့ကြောင့်ခြေကုန်လက်ပန်းကျခြင်း၊ အားနည်းခြင်း၊ မသန်မစွမ်းဖြစ်ခြင်းနှင့် အထွေထွေကျန်းမာရေးချို့တဲ့ခြင်းများဖြစ်လာတတ်သည်။

ဆာလောင်ငတ်မွတ်ခြင်းနှင့် အစားအသောက်ကောင်းစွာမစားသုံးနိုင်ခြင်းတို့၏အကြောင်းရင်းအမြောက်အမြားရှိပါသည်။ အဓိကအကြောင်းရင်းတစ်ခုမှာဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်းဖြစ်သည်။

ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုသည်အမျိုးသမီးများကိုအထိခိုက်ဆုံးဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်မိသားစုအများစုတွင်အမျိုးသမီးများသည်အမျိုးသားများထက်စားသောက်မှုနည်းပါးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ဆာလောင်ငတ်မွတ်ခြင်းနှင့် အာဟာရချို့တဲ့ခြင်းပြဿနာများကိုလုံးဝဖြေရှင်းနိုင်ရန်မြေယာနှင့် အခြားပစ္စည်း၊ ဥစ္စာများမျှတစွာဝေယူခြင်းနှင့် အမျိုးသမီးများအားအမျိုးသားများနှင့်

တန်းတူဆက်ဆံခြင်းတို့လိုအပ်ပါသည်။

ဈေးနှုန်းသက်သာစွာဖြင့်ပိုမိုကောင်းမွန်သော အစားအစာများကိုစားသုံးနိုင်ရန်နည်းလမ်းများရှိပါသည်။ ကောင်းမွန်စွာစားသောက်ခြင်းဖြင့်ခွန်အားရရှိနိုင်ပါသည်။ ဆာလောင်ငတ်မွတ်ခြင်းမရှိသောအခါလူတို့သည်မိသားစုနှင့် လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကောင်းကျိုးအတွက်ပိုမိုစဉ်းစားတတ်လာပြီးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဆောင်ရွက်လာကြမည်။

အဓိကအစားအစာများနှင့် အထောက်အကူအစားအစာများ

➤ ကောင်းမွန်သောအစားအစာများအလုံအလောက်စားသုံးခြင်းဖြင့်နာမကျန်းမှုများကိုကာကွယ်နိုင်သည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင်လူအများစုသည် ဈေးသက်သာသောအဓိကအစားအစာတစ်မျိုးကိုစားသုံးကြသည်။ နေရာဒေသပေါ်မူတည်၍ ဆန်၊ ပြောင်းဖူး၊ ပဲ၊ ဂျုံ၊ အာလူး၊ ပလောပီနံ၊ ငှက်ပျောသီး အသီးအနှံများကိုစားသုံးကြသည်။ အဓိကအစားအစာများသည်ကိုယ်ခန္ဓာ၏လိုအပ်ချက်အများစုကိုဖြည့်ဆည်းပေးသည်။

သို့သော်အဓိကအစားအစာတစ်မျိုးတည်းသည်လူတစ်ဦး၏ကျန်းမာရေးအတွက်မလုံလောက်ပါ။ အခြားသောအထောက်အကူအစားအစာများသည်-

- ပရိုတင်းဓါတ် (ခေါ်) အသားဓါတ် (ကိုယ်ခန္ဓာကြီးထွားစေခြင်း။)
- ဗီတာမင်နှင့် သတ္တုဓါတ် (ကိုယ်ခန္ဓာကိုရောဂါမှကာကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ပြန်လည်ပြုပြင်ပေးခြင်း။)
- အဆီနှင့် သကြားဓါတ် (အင်အားဖြစ်စေခြင်း) များကိုဖြည့်ဆည်းပေးသည်။

ကျန်းမာရေးနှင့်အညီညွတ်ဆုံးအစားအစာများသည်စုံလင်ပြီး၊ ပရိုတင်း ပါရှိသောအစားအစာအသီးအနှံများနှင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက်များပါဝင်ကြသည်။ အဆီနှင့် သကြားခါတ်အနည်းငယ်သာလိုအပ်သည်။ ရှားပါးသောနေရာတွင်မူအစာချို့တဲ့ မည့်အစားအဆီနှင့်သကြားခါတ်ရှိသောအစားအစာများကိုစားသင့်သည်။

အမျိုးသမီးများသည်ကျန်းမာရန် အောက်ပါဖော်ပြထားသောအစားအစာများအားလုံးကိုစားသုံးရန်မလိုပါ။ စားနေကျအဓိကအစားအစာနှင့် မိမိနေရာ ဒေသတွင်ရရှိနိုင်သောအထောက်အကူအစားအစာအမျိုးမျိုးကိုစားသုံးနိုင်ပါသည်။

အဓိကအစားအစာများ

- ဆန်၊ ဂုံ၊ ပြောင်းစသည့်ကောက်နံ့အမျိုးမျိုး
- အာလူး၊ ကန်စွန်းဥ၊ ပီလောပီနံဥ
- ငှက်ပျောသီး

အထောက်အကူအစားအစာများ

- ပဲအမျိုးမျိုး (ပရိုတင်းခါတ်ကြွယ်ဝခြင်း)
- နို့နှင့် နို့ထွက်ပစ္စည်းများ (ပရိုတင်းခါတ်ကြွယ်ဝခြင်း)
- အသား၊ ဥအမျိုးမျိုး၊ ငါး (ပရိုတင်းခါတ်ကြွယ်ဝခြင်း)
- အခွံမာသီး (ဥပမာ - မြေပဲ) (ပရိုတင်းခါတ်ကြွယ်ဝခြင်း။)
- ရေ (အစားအစာမဟုတ်သော်လည်းကျန်းမာရေးအတွက်ရေသန့် လိုအပ်သည်။)
- ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ (ဗီတာမင်နှင့်သတ္တုဓါတ်များကြွယ်ဝခြင်း)
- အသီးအနှံများ (ဗီတာမင်နှင့် သတ္တုဓါတ်ကြွယ်ဝခြင်း။)
- ထောပတ်၊ ဆီ (အင်အားဖြစ်စေခြင်း။)
- သကြား၊ ပျားရည် (အင်အားဖြစ်စေခြင်း။)

အရေးကြီးသောဗီတာမင်နှင့်သတ္တုဓါတ်များ

အမျိုးသမီးများအထူးသဖြင့်ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးများနှင့်နို့တိုက် မိခင်များသည်အရေးကြီးသောဗီတာမင်နှင့် သတ္တုဓါတ် ၅ မျိုးလိုအပ်ပါသည်။ ၎င်း တို့မှာ - သံခါတ် (Iron), ဖိုးလစ်အက်စစ် (Folic Acid), ကယ်လ်စီယမ် (Calcium), အိုင်အိုဒင်း (Iodine)နှင့် ဗီတာမင်အေ (Vitamin A) တို့ဖြစ်ပါသည်။

➤ အာဟာရပြည့်ဝခြင်းဆို သည် မှာ အစားအစာလုံ လောက်စွာစားသုံးခြင်းနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာကြီးထွားကျန်းမာ ပြီးရောဂါများကိုတိုက်ဖျက် နိုင်သောအစားအစာများကိုရွေး ချယ်ခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

(၁) သံဓါတ်

သံဓါတ်သည် သွေးအားကောင်းမွန်စေပြီး သွေးအားနည်းခြင်း (Anemia) ကို ကာကွယ်ပေးသည်။ အမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ ဘဝတစ်လျှောက်လုံးတွင် သံဓါတ် အမြောက်အများလိုအပ်သည်။ အထူးသဖြင့် ရာသီသွေးပေါ်စဉ်နှင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင် စဉ်နှစ်များတွင် အထူးလိုအပ်ပါသည်။

သံဓါတ်ကြွယ်သော အစားအစာများ

- အသား (အထူးသဖြင့် အသည်း၊ နှလုံးနှင့် ကျောက်ကပ်)
- သွေး
- ကြက်သား
- ဥအမျိုးမျိုး
- ငါးအမျိုးမျိုး
- ပဲအမျိုးမျိုး
- နံ့ကောင်၊ ပုရစ်
- ပဲစေ့များ

သံဓါတ်တော်သင့်ရုံပါရှိသော အစားအစာများ

- အရောင်ရင့်သော ဂေါ်ဖီထုပ်
- အာလူး
- ပန်းဂေါ်ဖီ
- မုန်လာဥ
- နေကြာစေ့၊ နှမ်းစေ့၊ ရွှေဖရုံသီးစေ့
- စတော်ဘယ်ရီ
- အစိမ်းရင့်ရောင် ဟင်းရွက်များ
- နာနတ်သီး
- ကန်စွန်းဥ
- ပင်လယ်ရေမှော်
- ပန်းဂေါ်ဖီအစိမ်း

သံခါတ်ပိုမိုရရှိရန်ချက်ပြုတ်ခြင်း

- သံအိုးသုံး၍ချက်ပြုတ်ပါ။
- ခရမ်းချဉ်သီး၊ သံပရာရည်၊ (သို့) ရှောက်၊ သံပယိုရည် (ဗီတာမင်စီ ကြွယ်ဝသော) တို့ကိုဟင်းချက်နေစဉ်ထည့်သုံးပါက၊ အိုးထဲရှိသံခါတ်များသည်အစားအစာထဲသို့ရောက်ရှိသွားနိုင်သည်။

➤ ရှောက်အမျိုးအနွယ်အသီးများနှင့် ခရမ်းချဉ်သီးများကို သံခါတ်ပါရှိသော အစားအစာများနှင့် တွဲ၍ စားသုံးသင့်သည်။ ထိုအသီးများသည် ဗီတာမင်စီများပါဝင်ပြီး အစားအစာထဲရှိ သံခါတ်ကို ပိုမိုအသုံးပြုစေသည်။

(၂) ဖိုးလစ်အက်စစ် (Folic Acid)

ခန္ဓာကိုယ်သည် ကျန်းမာသော သွေးနီဥများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် ဖိုးလစ်အက်စစ်ကို လိုအပ်ပါသည်။ ဖိုးလစ်အက်စစ်ချို့တဲ့ပါက အမျိုးသမီးများတွင် သွေးအားနည်းရောဂါဖြစ်နိုင်ပြီး မွေးကင်းစကလေးများတွင် ပြင်းထန်သော ပြဿနာများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ဝန်ဆောင်နေစဉ် ဖိုးလစ်အက်စစ်ကို အထူးလိုအပ်ပါသည်။

ဖိုးလစ်အက်စစ်ကြွယ်ဝသော အစားအစာများ

- အစိမ်းရောင်ရင့်ဟင်းရွက်များ
- ကောက်နွံများ
- မှိုများ
- အသည်း
- အသား
- ငါး
- အခွံမာအသီး (ဥပမာ - မြေပဲ)
- ပဲများ၊ ပဲစေ့များ
- ဥများ

➤ အစားအစာများကို ကြာရှည်စွာ မချက်ပြုတ်ပါနှင့်။ အကြောင်းမှာ ဖိုးလစ်အက်စစ်နှင့် အခြားဗီတာမင်များကို ပျက်စီးစေသည်။

(၃) ကယ်လ်စီယမ်

လူတိုင်းသည် အရိုးနှင့် သွားများ ခိုင်မာစေရန်အတွက် ကယ်လ်စီယမ်ခါတ်ကို လိုအပ်ပါသည်။

မိန်းကလေးများနှင့်အမျိုးသမီးများသည်ကယ်လစီယမ်ကိုပိုမိုလိုအပ်ချိန်မှာ

- **ငယ်ရွယ်စဉ်အချိန်**။ ကယ်လစီယမ်သည်အမျိုးသမီးများအရွယ်ရောက်သောအခါတွင်အန္တရာယ်ကင်းသားဖွားနိုင်စေရန်တင်ပါးဆုံရိုးများကြီးထွားမှုကိုကူညီပေးသည်။
- **ကိုယ်ဝန်ဆောင်နေချိန်**။ ကိုယ်ဝန်ဆောင် အမျိုးသမီးများသည်ရင်သွေးများအရိုးကြီးထွားစေရန်နှင့် မိမိ၏အရိုးနှင့်သွားများခိုင်မာစေရန်ကယ်လစီယမ်ကိုလိုအပ်ပါသည်။
- **မိခင်နို့တိုက်ကျွေးချိန်**။ ကယ်လစီယမ်သည်မိခင်နို့ရည်ထုတ်လုပ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။
- **အသက်ကြီးလာသောအချိန်**။ ကယ်လစီယမ်သည်အရိုးအားနည်းခြင်း (အရိုးပွရောဂါ) ကိုကာကွယ်ရန်လိုအပ်သည်။

ကယ်လစီယမ်ဓါတ်ကြွယ်ဝသောအစားအစာများမှာ-

- နို့၊ မလိုင်၊ ဒိန်ချဉ်
- ဒိန်ခဲ
- နှမ်းထောင်း
- အရိုးမှုန့်
- အစိမ်းရောင်
- အရွက်များ
- ဗာဒမ်သီး
- ပဲများ၊ ပဲပိစပ်
- အခွံပါရေသတ္တဝါ (ပုစွန်၊ ဂဏန်း၊ ခရ)
- ထုံး

➤ နေရောင်ခြည်သည်ကယ်လစီယမ်ဓါတ်အသုံးချမှုကိုကူညီပေးသည်။ နေရောင်အောက်တွင်တစ်နေ့လျှင် ၁၅ မိနစ်ခန့်နေပေးပါ။ နေရောင်ခြည်သည်အရေပြားကိုထိတွေ့ရမည်။

အစားအစာများမှကယ်လစီယမ်ပိုမိုရရှိခြင်း

- အရိုး (သို့) ဥအခွံများကို ရှာလကာရည် (သို့) သံပုရာရည်တွင်နာရီအနည်းငယ်မျှစိမ်ထားပြီးနောက်ထိုအရည်များကိုဟင်းရည် (သို့) အခြားအစားအစာများတွင်သုံးပေးခြင်း။
- ဟင်းရည်အတွက်အရိုးများကိုချက်ပြုတ်နေစဉ်သံပုရာရည်၊ ရှာလကာရည် (သို့) ခရမ်းချဉ်သီးထည့်၍ချက်ခြင်း။

(၄) အိုင်အိုဒင်း

အစားအစာထဲတွင်ပါဝင်သောအိုင်အိုဒင်းဓါတ်သည်လည်ပင်းကြီးရောဂါ (Goiter) နှင့် အခြားပြဿနာများကိုကာကွယ်ပေးသည်။ အကယ်၍အမျိုးသမီးတစ်ဦးကိုယ်ဝန်ဆောင်နေချိန်တွင်အိုင်အိုဒင်းဓါတ်ချို့တဲ့ခဲ့ပါကမွေးလာသောကလေးတွင်ဥာဏ်ရည်နှေးနိုင်သည်။ လည်ပင်းကြီးရောဂါနှင့် ဥာဏ်ရည်နှေးခြင်းသည်များသောအားဖြင့်မြေကြီး၊ ရေနှင့် အစားအစာများတွင်သဘာဝအိုင်အိုဒင်းဓာတ်အလွန်နည်းပါးခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

အလွယ်ကူဆုံးနည်းလမ်းဖြင့်အိုင်အိုဒင်းဓာတ်လုံလောက်စွာရရှိရန် သာမန်ဆားကိုမသုံးဘဲအိုင်အိုဒင်းဆားကိုသုံးသင့်သည် (သို့မဟုတ်) အောက်တွင်ဖော်ပြထားသောအစားအစာများ (အစို (သို့) အခြောက်) ကိုစားသုံးနိုင်သည်။

- ပုစွန်၊ ဂဏန်း
- ငါး
- ပင်လယ်ရေမှော်ပင်
- ပီလောပီနံ
- ဂေါ်ဖီထုပ်

အကယ်၍အိုင်အိုဒင်းဆား (သို့မဟုတ်) ဖော်ပြထားသောအစားအသောက်များရရှိရန်မလွယ်ပါက (သို့) မိမိနေရာဒေသတွင်လည်ပင်းကြီးရောဂါ (သို့) ဥာဏ်ရည်နှေးခြင်းတွေ့မြဲဖြစ်နေပါကဒေသခံကျန်းမာရေးဌာနနှင့် တိုင်ပင်ပြီး အိုင်အိုဒင်းဆီကိုသောက်ရန်ဖြစ်စေ၊ ဆေးထိုးရန်ဖြစ်စေတောင်းခံကြည့်ပါ။

(၅) ဗီတာမင် A

ဗီတာမင် Aသည်ကြက်မျက်သဉ်ခြင်း (ညတွင်အမြင်အာရုံအားနည်းခြင်း) နှင့် အချို့ရောဂါပိုးဝင်ခြင်းတို့ကိုကာကွယ်ပေးသည်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်များစွာတို့ကြက်မျက်သဉ်ခြင်းမှာကိုယ်ဝန်ဆောင်မိမှာပင်အစားအစာတွင် ဗီတာမင် A ချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ်ကိုယ်ခန္ဓာ၌ပို၍လိုအပ်ချက်များရှိလာသောအခါဤပြဿနာဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည်။

➤ အဝါရောင်ရင့်နှင့်အစိမ်းရောင်ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ လိမ္မော်ရောင်ရှိအချို့အသီးများသည် ဗီတာမင်Aကြွယ်ဝကြသည်။

ဗီတာမင် A ချို့တဲ့သောကလေးငယ်များတွင်အခြင်အာရုံကွယ်သွားတတ်ပါသည်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်သည် ဗီတာမင် A ကြွယ်ဝသောအစားအစာများစားခြင်းဖြင့် ဗီတာမင် A ပို၍ပါရှိသောမိခင်နို့ရည်ကိုထုတ်လုပ်နိုင်သည်။

ဈေးပိုနည်းပြီးအစားအစာပိုကောင်းခြင်း။

ဗီတာမင်၊ သတ္တုဓါတ်နှင့် ပရိုတင်းများကို ဈေးသက်သာစွာရယူ စားသုံးခြင်း။

၁။ ပရိုတင်းပါဝင်သောအစားအစာများ။

ပဲအမျိုးမျိုး ၊ ပဲစေ့များနှင့် အလားတူအစားအစာများသည်ပရိုတင်း ကြွယ်ဝပြီးဈေးပေါပါသည်။ ချက်မစားမှီပဲစေ့များကိုအညှောင့်ထွက်စေပါကဗီတာမင်ဓါတ်ပိုမိုရရှိနိုင်သည်။ ဥများသည်အသားဓာတ် (ပရိုတင်း) ကြွယ်ဝ၍ဈေးနှုန်း သက်သာသောအစာဖြစ်ပါသည်။ အသည်း၊ နှလုံး၊ ကျောက်ကပ်၊ သွေးနှင့် ငါးများ သည်အခြားအသားများထက်ဈေးသက်သာသော်လည်းအာဟာရတန်းတူပြည့်ဝ ကြပါသည်။

၂။ ကောက်နံ့များ။

ဆန်၊ ဂုံနှင့်အခြားကောက်နံ့များ၏အပြင်ခွံများပါမသွားအောင်လျှော့ ကြိတ်ပါကပို၍အာဟာရကြွယ်ဝသည်။ မောင်းထောင်းဆန်သည်စက်ကြိတ်ဆန် ထက်အာဟာရပြည့်ဝပါသည်။

၃။ သစ်သီးနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ။

အသီးများနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကိုဆွတ်ခူးပြီးမကြာမှီလတ်ဆတ်စွာ စားသုံးပါကပို၍အာဟာရပြည့်ဝစေပါသည်။ ဗီတာမင်ဓါတ်မပျက်ပြားစေရန်အေး ၍မှောင်သောနေရာတွင်သိုလှောင်ထားပါ။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကိုတတ်နိုင်သမျှ ရေအနည်းငယ်ဖြင့်သာချက်ပြုတ်ပါ။ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ရှိဗီတာမင်များသည် ချက် ပြုတ်နေစဉ်ရေထဲသို့ထွက်ပါသွားပါသည်။ ထို့နောက်ဗီတာမင်ပါရှိသောအရည် များကိုဟင်းချိုအနေဖြင့်သောက်သုံးနိုင်သည်။ မုန့်လာဥနီနှင့် ပန်းဂေါ်ဖီမှအရွက် များသည်ဗီတာမင်များကြွယ်ဝသောကြောင့်အာဟာရပြည့်သောဟင်းချိုရည် လုပ်သောက်နိုင်ပါသည်။

၄။ နို့နှင့် နို့ထွက်ပစ္စည်းများ။

၎င်းတို့ကိုအေး၍မှောင်သောနေရာတွင်ထားရမည်။ ကိုယ်ခန္ဓာဖွံ့ဖြိုးမှုကို ဖြစ်စေသောပရိုတင်းနှင့် ကယ်လ်စီယမ်ဓါတ်များကြွယ်ဝစွာပါရှိပါသည်။

၅။ ပြင်ဆင်ပြီးအစားအစာထုပ်နှင့် ဗီတာမင်များအတွက် ငွေအကုန်မခံခြင်း။

အာဟာရပြည့်ဝသောအစားအစာ

ချက်ပြီးအစားအစာထုပ်

မိဘများသည်သကြားလုံးများနှင့် ဆီဒါအရည်များကိုဝယ်မည့်အစား သားသမီးများကိုအာဟာရပြည့်ဝသောအစားအသောက်များကျွေးမွေးပါက တူညီသောငွေပမာဏဖြင့်ပို၍ကျန်းမာသောကလေးများပျိုးထောင်ပေးနိုင်ပါသည်။

လိုအပ်သောဗီတာမင်များကိုအစားအစာများမှရရှိနိုင်သောကြောင့် အာဟာရပြည့်ဝသောအစားအစာများအတွက်သာငွေကုန်ခံသင့်ပါသည်။ ဆေးလုံး များ၊ ထိုးဆေးများအတွက်ငွေအကုန်မခံပါနှင့်။ ဗီတာမင်ဓါတ်လိုအပ်နေပါကဆေး လုံးများသာသောက်ပါ။ ထိုးဆေးကဲ့သို့အာနိသင်ရှိသော်လည်းဈေးနှုန်းပို၍သက် သာသည်။ တူညီသောငွေပမာဏဖြင့် အာဟာရပြည့်ဝသောအစားအစာများကိုချက်ပြီး အစားအစာထုပ်များထက်ပိုမိုဝယ်ယူသုံးစွဲနိုင်ပါသည်။

စားသောက်ရာတွင်လွဲမှားသောအယူအဆများ

ကမ္ဘာပေါ်ရှိနေရာဒေသများစွာတွင်အမျိုးသမီးများဆိုင်ရာနှင့်အစား အသောက်ဆိုင်ရာအယူအဆများနှင့်ခလေးထုံးစံတစ်ချို့သည်အမျိုးသမီးများကို ကူညီပေးခြင်းထက်အန္တရာယ်ပိုဖြစ်စေတတ်ပါသည်။ ဥပမာ-

● မိန်းကလေးများသည်ယောကျ်ားလေးများလောက်အစားအစာမလိုအပ်ပါဟူသောလွဲမှားသောယူဆချက်။

လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအများစုတွင်အမျိုးသမီးများသည်အမျိုးသားများလောက်ပင်အလုပ်လုပ်ကြရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံပို၍လုပ်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့်ကျန်းမာကြရန်လိုအပ်ပါသည်။ ငယ်ရွယ်စဉ်အဟာရပြည့်ဝသောအစာကိုစားပြီးကျန်းမာသောမိန်းကလေးများသည်ကျန်းမာသောအမျိုးသမီးများအဖြစ်ကြီးထွားလာကြသည်။

● ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ်နှင့် နို့တိုက်နေစဉ်အမျိုးသမီးများသည်အစာရှောင်သင့်သည်ဟူသောလွဲမှားသောယူဆချက်။

တစ်ချို့သောအသိုင်းအဝိုင်းများတွင်ပဲများ၊ ဥများ၊ ကြက်သား၊ နို့ထွက်ပစ္စည်းများ၊ အသားများ၊ ဝါး၊ သစ်သီးများနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များစသောအစားအစာများကိုတစ်ချို့အချိန်ကာလများတွင်ရှောင်သင့်သည်ဟုယူဆတတ်သည်။ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စဉ်နှင့်မိခင်နို့တိုက်ကျွေးစဉ်အစာများအားလုံးကိုလိုအပ်ပြီးရှောင်ရှားပါကနာမကျန်းဖြစ်ခြင်းအားနည်းခြင်းနှင့်သေခြင်းပင်ဖြစ်နိုင်သည်။

● အမျိုးသမီးများသည်မိမိ၏မိသားစုကိုဦးစွာကျွေးမွေးသင့်သည်ဟူသောလွဲမှားသောယူဆချက်။

အမျိုးသမီးများအားမိမိ၏မိသားစုဝင်များကိုရှေးဦးစွာကျွေးမွေးရန်တစ်ခါတစ်ရံသင်ကြားသည်။ ထို့ကြောင့်သူမသည်အစားအစာများသာစားပြီးအစာအလုံအလောက်မရရှိပါ။ ဤအပြုအမူသည်ကျန်းမာရေးနှင့်မညီညွတ်ဘဲကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီး (သို့) မီးဖွားခါစအမျိုးသမီးများအတွက်အန္တရာယ်ရှိသည်။

● နာမကျန်းဖြစ်သူသည်သာမန်လူလောက်အစားအစာမလိုအပ်ပါ ဟူသောလွဲမှားသောယူဆချက်။

အာဟာရပြည့်ဝသောအစားအစာများသည်ရောဂါများကိုကာကွယ်ပေးသည့်အပြင်လူနာများပြန်လည်နေကောင်းလာအောင်ကူညီပေးသည်။

အာဟာရချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်ရောဂါဖြစ်ခြင်း

အောက်ဖော်ပြပါနာမကျန်းဖြစ်မှုများသည်အာဟာရချို့တဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

(၁) သွေးအားနည်းခြင်းရောဂါ (Anemia)

သွေးအားနည်းခြင်းမှာခန္ဓာကိုယ်တွင်ပျက်စီးသွားသောသွေးနီဥများကိုအလျင်အမြန်ပြန်လည်အစားထိုးနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီးများသည်ဓမ္မတာလာနေချိန်တွင်သွေးဆုံးရှုံးသောကြောင့်သွေးအားနည်းရောဂါကိုအပျိုဖော်ဝင်ချိန်နှင့်သွေးဆုံးရှုံးကြားကာလအတွင်းတွေ့နိုင်ပါသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးများ၏တစ်ဝက်တွင်သွေးအားနည်းရောဂါရှိတတ်သည်။ အကြောင်းမှာကြီးထွားနေသောရင်သွေးအတွက်သွေးပိုမိုလိုအပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

သွေးအားနည်းခြင်းသည်အရေးကြီးသောနာမကျန်းမှုဖြစ်သည်။ ၎င်းကြောင့်အမျိုးသမီးတွင်အခြားရောဂါများဖြစ်ပေါ်တတ်ပြီးသူမ၏အလုပ်လုပ်နိုင်စွမ်းနှင့် လေ့လာသင်ယူနိုင်စွမ်းတို့ကိုထိခိုက်စေသည်။

လက္ခဏာများ

- နှုတ်ဖြူရောင်သောမျက်ခွံအတွင်းဘက်၊ လက်သည်းများနှင့် နှုတ်ခမ်းအတွင်းဘက်။
- အားနည်းခြင်းနှင့် မောပန်းခြင်း။
- မူးဝေခြင်း၊ အထူးသဖြင့်ထိုင်နေရာမှ (သို့) အိပ်နေရာမှရုတ်တရက်ထသောအခါဖြစ်ခြင်း။
- အသက်ရှူကြပ်ခြင်း။
- ရင်ခုန်မှုမြန်ဆန်ခြင်း။

သွေးအားနည်းခြင်း၏အကြောင်းရင်းများ

- အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာသံဓါတ်ပါရှိသောအစားအစာများကိုလုံလောက်စွာမရရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ သံဓါတ်သည်သွေးနီဥများကို ပြုလုပ်ရန်လိုအပ်သည်။ အခြားအကြောင်းရင်းများမှာ-
  - ငှက်ဖျားရောဂါ (သွေးနီဥများကိုဖျက်ဆီးသည်)
  - သွေးထွက်ခြင်းအမျိုးမျိုး-
    - ရာသီသွေးများစွာလာခြင်း (သားအိမ်တွင်းထည့်သွင်းပစ္စည်း (IUD) ကြောင့်လည်းဖြစ်နိုင်သည်)။
    - သားဖွားခြင်း။
    - ဝမ်းကိုက်ခြင်း၊ ကပ်ပါးပိုးနှင့် သန်ကောင်များကြောင့်သွေးဝမ်းသွားခြင်း။
    - အစာအိမ်အနာမှသွေးယိုခြင်း။

- သွေးထွက်များသောဒဏ်ရာ။

ကုသခြင်းနှင့်ကာကွယ်ခြင်း

- အကယ်၍ ငှက်ဖျားရောဂါ၊ ကပ်ပါးပိုးများ (သို့) သန်ကောင်များကြောင့် သွေးအားနည်းနေပါက ထိုရောဂါများကို ဦးစွာ ကုသရမည်။
- သံခါတ်ကြွယ်ဝသော အစားအစာများကို ဗီတာမင် A နှင့် C ကြွယ်ဝသော အစားအစာများနှင့် တွဲ၍ စားသုံးခြင်းဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်သည် သံဓာတ်များကို ပိုမိုစုပ်ယူနိုင်သည်။ လိမ္မော်သီး၊ ရှောက်သီး၊ သံပုရာသီး စသော ရှောက်အမျိုးအနွယ်အသီးများနှင့် ခရမ်းချဉ်သီးများသည် ဗီတာမင် C ကြွယ်ဝသည်။ အဝါရောင်ရင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက်များနှင့် အစိမ်းရောင်ရင့်အရွက်များသည် ဗီတာမင် A ကြွယ်ဝကြသည်။
- ကော်ဖီ၊ လက်ဖက်ရည်နှင့် ဖွဲနုများကို အစားအစာနှင့် တွဲမစားသင့်ပါ။ ဤအရာများသည် အစားအစာများ ထဲရှိ သံခါတ်များကို ကိုယ်ခန္ဓာမှ စုပ်ယူနိုင်အောင် တားဆီးပေးသည်။
- ရေသန့်ကို သောက်သုံးခြင်းဖြင့် ကပ်ပါးပိုးကို ကာကွယ်နိုင်သည်။
- အိမ်သာများကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် သန့်ညစသည် အစားအစာများနှင့် သောက်ရေအရင်းအမြစ် သို့မဟုတ် ရရှိနိုင်ပါ။
- အနည်းဆုံး ၂ နှစ်မျှ သားဆက်ခြားပေးပါ။ ထိုမှသာ ကိုယ်ဝန်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကြား ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း သံခါတ်အချို့ကို သိုလှောင်ထားနိုင်မည်။

(၂) ဘယ်ရီဘယ်ရီရောဂါ (ထုံနာကျဉ်နာရောဂါ) Beriberi

ဘယ်ရီဘယ်ရီရောဂါသည် ဗီတာမင် B1 (Thiamine) ချို့တဲ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤခါတ်သည် အစားအစာများကို အားအင်အဖြစ် ပြောင်းလဲပေးသည်။ သွေးအားနည်းခြင်းကဲ့သို့ပင် အပျိုဖော်ဝင်ချိန်နှင့် သွေးဆုံးချိန်ကြားကာလအတွင်းရှိ အမျိုးသမီးများနှင့် မိမိတို့၏ ကလေးများတွင် ဖြစ်ပေါ်တတ်သည်။

ဘယ်ရီဘယ်ရီသည် အများအားဖြင့် အခွံချွတ်ထားသော (ကြိတ်ပြီးသား) ဆန်၊ ဂျုံ (သို့) ပလောပီနံစသည့် စားကပ်သော အမြစ်များကို အဓိကအစားအစာအဖြစ် စားသုံးသောသူများတွင် ဖြစ်တတ်သည်။

လက္ခဏာများ-

- စားချင်စိတ်မရှိခြင်း။
- အလွန်အားနည်းခြင်း၊ အထူးသဖြင့် ခြေထောက်များတွင် ဖြစ်ခြင်း။
- ခန္ဓာကိုယ်ဖောရောင်လာခြင်း (သို့) နှလုံးအလုပ်မလုပ်နိုင်ခြင်း။

ကုသခြင်းနှင့်ကာကွယ်ခြင်း

ဗီတာမင် B1 ကြွယ်ဝသောအစားအစာများဖြစ်သော အသား၊ ငါး၊ အသည်း၊ လုံးတီးဆန်၊ ထမင်းရည်၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ပဲစေ့များ၊ နို့နှင့် ဥများကို စားသုံးသင့်သည်။

အစားများခြင်းနှင့် အစားမှားခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပြဿနာများ

အကယ်၍အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည်ကိုယ်အလေးချိန်များလွန်းလျှင် (သို့) အဆီအစိမ့်ပါသောအစားအစာများကိုအစားများလျှင် **သွေးတိုးရောဂါ၊ နှလုံးရောဂါ၊ လေဖြတ်ရောဂါ၊ သည်းခြေကျောက်တည်ခြင်း၊ ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါနှင့် အချို့သောကင်ဆာရောဂါများ** ဖြစ်နိုင်သည်။ အဝလွန်ခြင်းကြောင့်ခြေချောင်းနှင့်ခြေထောက်များတွင် **အဆစ်ရောင်ခြင်း** လည်းဖြစ်ပေါ်နိုင်သည်။

အဝလွန်သောသူများသည်ကိုယ်အလေးချိန်လျော့ရန်ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှုလေ့ကျင့်ခန်းများလုပ်ခြင်း၊ အစားအစာများတွင်အဆီအစိမ့်နှင့် အချိုများအားသစ်သီးနှင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက်များဖြင့်အစားထိုးခြင်းတို့ကိုပြုလုပ်သင့်သည်။

အစားအစာများတွင်အဆီအစိမ့်များလျော့ချရန်အောက်ပါအတိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

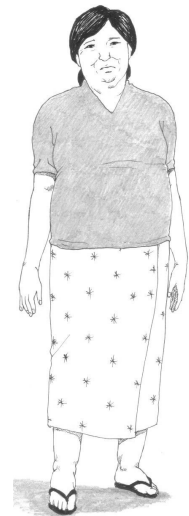
- ချက်ပြုတ်ရာတွင်ဆီကိုနည်းနိုင်သမျှနည်းအောင်သုံးခြင်း။ ရေ (သို့) အသား၊ ငါးပြုတ်ရည်သာသုံးပြီးချက်ပြုတ်ခြင်း။
- အသားတုံးမှအဆီများကိုမချက်ခင်ဖယ်ထုတ်ခြင်း၊ ကြက်အရေခွံများကိုမစားသုံးခြင်း။
- အဆီအစိမ့်များသောအလူးကြော်၊ အကျွတ်ကျော်စသောချက်ပြီးသားသွားရည်စာများကိုရှောင်ကြဉ်ခြင်း။

ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါ

ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါရှိသူများ၏သွေးတွင်သကြားဓါတ်များလွန်းနေသည်။ အသက်ငယ်ရွယ်စဉ်စတင်ဖြစ်ပေါ်ပါကပို၍စိုးရိမ်စရာဖြစ်သည်။ များသောအားဖြင့်အသက် ၄၀ ကျော်ပြီးအဝလွန်သူများတွင်ဖြစ်လေ့ရှိသည်။

လက္ခဏာများမှာ

- ရေတိတ်ခြင်း။

➤ ကိုယ်ဝန်ဆောင်နေစဉ်ဆီးချိုသွေးချိုဖြစ်ရန်အလားအလာပိုများသည်။ အကယ်၍ ကိုယ်ဝန်ရှိနေစဉ်ရေငတ်ခြင်း (သို့) ကိုယ်အလေးချိန်လျော့ကျလာခြင်းဖြစ်ပါက ကျန်းမာရေးလုပ်သားနှင့်တွေ့ဆုံပြီးဆီးထဲသကြားရှိ၊ မရှိစစ်ကြည့်ပါ။

- ဆီးမကြာခဏသွားခြင်းနှင့်များပြားစွာသွားခြင်း။
- မောပန်းနွမ်းနယ်ခြင်း။
- ဆာလောင်ခြင်း။
- ကိုယ်အလေးချိန်လျော့ကျခြင်း။
- မွေးလမ်းကြောင်းတွင်မကြာခဏပိုးဝင်ခြင်း။

စိုးရိမ်ဖွယ်ရာနောက်ပိုင်းလက္ခဏာများ

- အရေပြားယားယံခြင်း။
- မျက်စိပူဝါးခြင်း။
- ခြေဖျားလက်ဖျားများထုံကျဉ်ခြင်း။
- ခြေထောက်တွင်အနာများမကျက်ခြင်း။
- သတိလစ်ခြင်း (ပြင်းထန်သောအခြေအနေတွင်ဖြစ်ခြင်း)။ ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါရှိ၊ မရှိကို သိရှိရန် ကျန်းမာရေးလုပ်သားနှင့် တွေ့ဆုံ၍ ဆီးတွင်သကြားရှိ၊ မရှိစစ်ဆေးကြည့်ပါ။

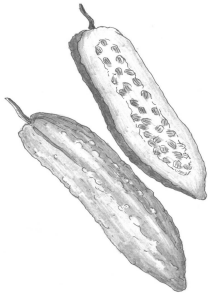
ကုသခြင်း

အသက်၄၀အောက်ဖြစ်ပြီးဆီးချိုသွေးချိုရောဂါရှိပါကကျန်းမာရေးလုပ်သားနှင့်ပြသကုယူသင့်သည်။ အသက်၄၀ကျော်ပါကအစားအသောက်ကိုဆင်ခြင်ပြီးရောဂါကိုထိန်းထားနိုင်သည်။

- အစာနည်းနည်းကိုခဏခဏစားပေးပါ။ သွေးထဲရှိသကြားခါတ်ပမာဏကိုမပြောင်းလဲအောင်ထိန်းပေးထားသည်။
- အချို့များစွာစားခြင်းကိုရှောင်ကြဉ်ပါ။
- အဝလွန်နေပါကကိုယ်ခန္ဓာအလေးချိန်လျော့အောင်ကြိုးစားပါ။
- အဆီများသောအစားအစာများကိုရှောင်ရှားပေးပါ။ ဖြစ်နိုင်ပါက ရောဂါအခြေအနေမဆိုးရွားလာစေရန်ကျန်းမာရေးလုပ်သားများနှင့်မှန်မှန်တွေ့ဆုံပြသသင့်သည်။
- အရေပြားတွင်အနာနှင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာမဖြစ်စေရန်အစာစားပြီးတိုင်း သွားတိုက်ပေးခြင်း၊ အရေပြားကိုသန့်ရှင်းစွာထားရှိခြင်းနှင့်ခြေထောက်ဒဏ်ရာမရအောင်ဖိနပ်အမြီးခြင်းတို့ကိုပြုလုပ်နိုင်သည်။
- ခြေထောက်တွင်အနာရှိပြီးရောဂါပိုးဝင်သောလက္ခဏာများ (နီရဲနေခြင်း၊ ရောင်နေခြင်း၊ ပူနေခြင်း) ရှိပါကကျန်းမာရေးလုပ်သားနှင့်တွေ့ဆုံပါ။

- ခြေထောက်များကိုဖြစ်နိုင်သမျှထောင်ထားပေးသင့်သည်။ ခြေထောက်သည်အရောင်ညိုနေပြီးထုံကျဉ်လာပါကအလွန်ပင်အရေးကြီးပါသည်။ ဤလက္ခဏာများသည်ခြေထောက်တွင်သွေးလည်ပတ်မှုနည်းနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကြက်ဟင်းခါးသီး

ပိုးစာရွက်

ရဲယိုရွက်

သင့်အနီးအနားပတ်ဝန်းကျင်တွင် ဆီးချိုသွေးချိုရောဂါအတွက်သင့်တော်သောဆေးဘက်ဝင်သောအပင်အရွက်များရှိနိုင်သည်။ ကျန်းမာရေးလုပ်သားနှင့် တိုင်ပင်၍သုံးစွဲပါ။